

Normer för ekonomiskt bistånd (socialbidrag)

1985–2005

Citera gärna Socialstyrelsens rapporter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Artikelnr 2009-9-24

Publicerad www.socialstyrelsen.se, september 2009

Innehåll

<i>Läsanvisning</i>	5
<i>Före 1985</i>	6
<i>Vägledande bruttonorm</i>	7
1985	7
1986	9
1987	11
1988–1990	14
1988	14
1989	15
1990	16
1991	18
1992	19
1993	21
<i>Tingsrydsdomen</i>	22
1994	22
1995	24
1996 januari–september	25
<i>En ny modell</i>	27
1996 oktober–december och 1997	27
<i>Riksnorm från och med 1998</i>	29
1998	29
1999	31
2000	32
2001	33
2002	34
2003	35
2004	36
2005	37
<i>Källor</i>	38
Bilaga 1 Översiktstabell normen för ensamstående	40
Bilaga 2 Redovisning behovsposter	41
Bilaga 3 Fotnoter	44

Läsanvisning

I denna redovisning kommenteras kortfattat de normer för ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen som Socialstyrelsen publicerat under åren 1985–2005 och de viktigaste ändringarna när det gäller deras konstruktion, innehåll och nivå. Redovisningen kan vara svår att förstå för den som inte känner till socialtjänstlagen och hur handläggningen av ekonomiskt bistånd går till. Information om detta finns i Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd.

Efter redovisningen finns en *källförteckning*.

I *bilaga 1* redovisas normen för ensamstående utan barn år för år, i kronor och i procent av basbeloppet. Skälet till att endast summorna för ensamstående redovisas är att det skulle bli för komplicerat att redovisa tabeller över alla möjliga kombinationer av vuxna och barn i olika åldrar. Den som själv vill ta reda på vilken summa som gällde för ett visst år och en viss typ av hushåll kan gå till tabellerna inne i dokumentet.

I *bilaga 2* redovisas vilka behov som normen skulle täcka vid olika tidpunkter.

I *bilaga 3* redovisas alla fotnoter.

Före 1985

Enligt prop. 1979/80:1 Om socialtjänsten s. 204 skulle Socialstyrelsen verka för enhetlighet i kommunernas biståndsbedömning. Socialstyrelsen skulle efter samråd med Svenska kommunförbundet utforma sina allmänna råd om socialtjänstlagens (1980:620) tillämpning så att de motverkade alltför stora skillnader i kommunernas normnivåer. Socialbidragets realvärde skulle skyddas genom bruttonormer² knutna till det på konsumentprisindex (KPI) grundade basbeloppet.

Mellan 1982 och 1984 publicerade Socialstyrelsen Konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadskostnader omräknade till procent av basbeloppet (t.ex. meddelandeblad Nr 11/84), men utfärdade inga rekommendationer. Konsumentverkets kostnadsberäkningar ansågs innebära en levnadsnivå som höjde sig över ett minimum utan att vara någon överstandard.

År 1984 uttalade Regeringsrätten i två domar (Ab-115/84, RÅ 84 2:13) att en norm som låg under existensminimum³ normalt inte tillförsäkrade den enskilde en skälig levnadsnivå. Riksskatteverkets normalbelopp för existensminimum vid inkomsttaxering borde kunna vara en utgångspunkt vid bedömningen av vad som var skälig levnadsnivå. Konsumentverkets kostnadsberäkningar kunde ge ytterligare vägledning.

Vägledande bruttonorm

1985

I allmänna råd (1985:1 s. 28 och bilaga 1) rekommenderade Socialstyrelsen för första gången en bruttonorm till vägledning för kommunernas socialtjänst. Normen baserades på budgetposterna i Konsumentverkets beräkningar av skäliga hushållskostnader och redovisades både i kronor och som procent av basbeloppet. Normen för 1985 publicerades också i meddelandeblad Nr 6/85.

Kostnaderna för vuxna fördelade på de olika budgetposterna.
månadsbelopp

Basbelopp = 21 800 kronor (1 816:67 per månad)

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	952	52,4	1 771	97,5
Kläder och skor	215	11,8	425	23,4
Lek och fritid	96	5,3	193	10,6
Hälsa och hygien	96	5,3	187	10,3
Förbrukningsvaror	96	5,3	107	5,9
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	285	15,7	376	20,7
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	225	12,4	236	13,0
Hushållsel	75	4,1	75	4,1
Försäkringar	22	1,2	27	1,5
Läkarvård, tandvård	27	1,5	55	3,0
SUMMA	2 089	115	3 452	190

Kostnaderna för barn/ungdom fördelade på de olika budgetkostnaderna.
månadsbelopp
 Basbelopp = 21 800 kronor (1 816:67 per månad)

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemmaboende skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	521	28,7	709	39,0	805	44,3
Kläder och skor	162	8,9	198	10,9	220	12,1
Lek och fritid	54	3,0	91	5,0	107	5,9
Hälsa och hygien	107	5,9	27	1,5	74	4,1
Förbrukningsvaror, möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	129	7,1	129	7,1	129	7,1
Dagstidningar, telefon, TV-licens , hushållsel, försäkringar, läkarvård, tandvård	27	1,5	27	1,5	27	1,5
SUMMA	1 000	55	1 181	65	1 362	75

1986

Statistiska centralbyrån (SCB) konstaterade att nära hälften av kommunerna hade en norm som låg på eller under Riksskatteverkets belopp för existensminimum. Innehållet i normen varierade också mellan kommunerna. Resultatet var en ”urholkning” av begreppet skälig levnadsnivå och många fick ekonomiskt bistånd till en lägre nivå än den som Socialstyrelsen rekommenderade (meddelandeblad Nr 46/86). Bruttonormen räknades upp utifrån årets basbelopp (meddelandeblad Nr 54/85).

Tabell A. Kostnader för vuxna fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 1986

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 025	52,6	1 835	94,4
Kläder och skor	265	13,5	520	26,7
Lek och fritid	120	6,3	245	12,7
Hälsa och hygien	85	4,4	175	9,1
Förbrukningsvaror	75	3,9	105	5,5
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	270	14,0	355	18,2
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	235	12,1	250	12,9
Hushållsel	100	5,2	105	5,5
Hemförsäkring	20	1,1	25	1,4
Läkarvård, tandvård	35	1,9	75	3,9
SUMMA	2 230	115	3 690	190

Tabell B. Kostnader för barn/ungdom fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 1986

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemmaboende skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	520	26,7	710	36,6	840	43,2
Kläder och skor	190	9,9	240	12,4	245	12,7
Lek och fritid	65	3,3	115	5,8	155	8,0
Hälsa och hygien	130	6,6	30	1,6	50	2,5
Förbrukningsvaror						
Möbler, husgeråd, TV, radio m m,						
Dagstidningar, telefon, TV-licens m m,	145	7,4	145	7,4	145	7,4
Hushållsel						
Hemförsäkring						
Läkarvård, tandvård	20	1,1	20	1,1	20	1,1
SUMMA	1 070	55	1 260	65	1 455	75

1987

Vid en genomgång av normerna i landets alla kommuner kunde SCB konstatera att 22 procent fortfarande hade en norm på eller under existensminimum (meddelandeblad Nr 28/87). Bruttonormen räknades upp utifrån årets basbelopp som höjdes både den 1 januari 1987 och den 1 juli 1987 (meddelandeblad Nr 45/86).

Tabell A.

Kostnader för vuxna fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 24 100 kronor, 2 008:33 per månad.

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 055	52,6	1 895	94,4
Kläder och skor	270	13,5	535	26,7
Lek och fritid	125	6,3	255	12,7
Hälsa och hygien	90	4,4	180	9,1
Förbrukningsvaror	80	3,9	110	5,5
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	280	14,0	365	18,2
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	245	12,1	260	12,9
Hushållsel	105	5,2	110	5,5
Hemförsäkring	20	1,1	25	1,4
Läkarvård, tandvård	40	1,9	80	3,9
SUMMA	2 310	115	3 815	190

Tabell B.

Kostnader för barn/ungdom fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 24 100 kronor, 2 008:33 per månad.

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemmaboende skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	535	26,7	735	36,6	870	43,2
Kläder och skor	200	9,9	250	12,4	255	12,7
Lek och fritid	65	3,3	115	5,8	160	8,0
Hälsa och hygien	135	6,6	35	1,6	50	2,5
Förbrukningsvaror, Möbler, husgeråd, TV, radio m m						
Dagstidningar, telefon, TV-licens m m						
Hushållsel, Hemförsäkring	150	7,4	150	7,4	150	7,4
Läkarvård och tandvård	20	1,1	20	1,1	20	1,1
SUMMA	1 105	55	1 305	65	1 505	75

Tabell C.

Kostnader för vuxna fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 24 500 kronor, 2 041:67 per månad.

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 075	52,6	1 925	94,4
Kläder och skor	275	13,5	545	26,7
Lek och fritid	130	6,3	260	12,7
Hälsa och hygien	90	4,4	185	9,1
Förbrukningsvaror	80	3,9	110	5,5
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	285	14,0	370	18,2
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	245	12,1	265	12,9
Hushållsel	105	5,2	110	5,5
Hemförsäkring	25	1,1	30	1,4
Läkarvård, tandvård	40	1,9	80	3,9
SUMMA	2 350	115	3 880	190

Tabell D.

Kostnader för barn/ungdom fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 24 500 kronor, 2 041:67 per månad.

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemmaboend skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	545	26,7	745	36,6	880	43,2
Kläder och skor	200	9,9	250	12,4	260	12,7
Lek och fritid	70	3,3	120	5,8	165	8,0
Hälsa och hygien	135	6,6	35	1,6	50	2,5
Förbrukningsvaror, Möbler, husgeråd, TV, radio m.m. Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m, hushållsel, hemförsäkring	150	7,4	150	7,4	150	7,4
Läkar- och tandvård	25	1,1	25	1,1	25	1,1
SUMMA	1 125	55	1 325	65	1 530	75

1988–1990

Åren 1988–1990 följde Socialstyrelsens rekommenderade bruttonorm automatiskt basbeloppets uppräknings (meddelandeblad Nr 38/87, Nr 36/1988, Nr 26/89).

1988

Tabell A.

Kostnader för vuxna fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 1988

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 130	52,6	2 030	94,4
Kläder och skor	290	13,5	575	26,7
Lek och fritid	135	6,3	275	12,7
Hälsa och hygien	95	4,4	195	9,1
Förbrukningsvaror	85	3,9	115	5,5
Möbler, husgeråd, TV , radio m.m.	300	14,0	390	18,2
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	260	12,1	275	12,9
Hushållsel	115	5,2	115	5,5
Hemförsäkring	25	1,1	30	1,4
Läkarvård, tandvård	40	1,9	85	3,9
SUMMA	2 475	115	4 085	190

Tabell B.

Kostnader för barn/ungdom fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 1988

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemmaboende skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	575	26,7	785	36,6	930	43,2
Kläder och skor	210	9,9	265	12,4	275	12,7
Lek och fritid	70	3,3	125	5,8	170	8,0
Hälsa och hygien	140	6,6	35	1,6	55	2,5
Förbrukningsvaror Möbler, husgeråd, TV, radio m m Dagstidningar, telefon, TV-licens m m	160	7,4	160	7,4	160	7,4
Hushållsel Hemförsäkring						
Läkarvård, tandvård	25	1,1	25	1,1	25	1,1
SUMMA	1 180	55	1 395	65	1 615	75

1989

Tabell A.

Kostnader för vuxna fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 1989.

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 225	52,6	2 195	94,4
Kläder och skor	315	13,5	620	26,7
Lek och fritid	145	6,3	295	12,7
Hälsa och hygien	105	4,4	210	9,1
Förbrukningsvaror Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	90	3,9	125	5,5
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	325	14,0	425	18,2
Hushållsel Hemförsäkring	280	12,1	300	12,9
Läkarvård, tandvård	120	5,2	125	5,5
	25	1,1	35	1,4
	45	1,9	90	3,9
SUMMA	2 675	115	4 420	190

Tabell B.

Kostnader för barn/ungdom fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 1989.

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemmaboende skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	620	26,7	850	36,6	1 005	43,2
Kläder och skor	230	9,9	290	12,4	295	12,7
Lek och fritid	80	3,3	135	5,8	190	8,0
Hälsa och hygien	155	6,6	40	1,6	60	2,5
Förbrukningsvaror	}	}	}	}	}	}
Möbler, husgeråd, TV, radio m m						
Dagstidningar, telefon, TV-licens m m						
Hushållsel						
Hemförsäkring	170	7,4	170	7,4	170	7,4
Läkar- och tandvård	25	1,1	25	1,1	25	1,1
SUMMA	1 280	55	1 510	65	1 745	75

För hemmaboende ungdomar 18 år och äldre som ej studerar utgör normen hälften av normen för samboende.

1990

Tabell A.

Kostnader för vuxna fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 1990

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 300	52,6	2 335	94,4
Kläder och skor	335	13,5	660	26,7
Lek och fritid	155	6,3	315	12,7
Hälsa och hygien	110	4,4	225	9,1
Förbrukningsvaror	95	3,9	135	5,5
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	345	14,0	450	18,2
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	300	12,1	320	12,9
Hushållsel	130	5,2	135	5,5
Hemförsäkring	30	1,1	35	1,4
Läkarvård, tandvård	45	1,9	95	3,9
SUMMA	2 845	115	4 705	190

Tabell B.

Kostnader för barn/ungdom fördelade på de olika budgetposterna, månadsbelopp i kronor och procent av basbeloppet 1990

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemma-boende skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	660	26,7	910	36,6	1 070	43,2
Kläder och skor	245	9,9	305	12,4	315	12,7
Lek och fritid	80	3,3	145	5,8	200	8,0
Hälsa och hygien	165	6,6	40	1,6	60	2,5
Förbrukningsvaror						
Möbler, husgeråd, TV, radio m m	185	7,4	185	7,4	185	7,4
Dagstidningar, telefon, TV-licens m m						
Hushållsel						
Hemförsäkring						
Läkarvård, tandvård	25	1,1	25	1,1	25	1,1
SUMMA	1 360	55	1 610	65	1 855	75

För hemmaboende ungdomar 18 år och äldre som ej studerar utgör normen hälften av normen för samboende.

1991

Socialstyrelsen höjde den rekommenderade bruttonormen med en procentenhet utöver den vanliga uppräkningsknuten till basbeloppet. Skälet var skattereformen. Statens pris och konkurrensverk hade beräknat att konsumentprisindex (KPI) skulle stiga med motsvarande (meddelandeblad Nr 2/91).

Tabell A

Kostnader för vuxna fördelade på de olika budgetposterna per månad

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 438	53,6	2 586	96,4
Kläder och skor	362	13,5	716	26,7
Lek och fritid	169	6,3	341	12,7
Hälsa och hygien	118	4,4	244	9,1
Förbrukningsvaror	105	3,9	148	5,5
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	376	14,0	488	18,2
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	325	12,1	346	12,9
Hushållsel	140	5,2	148	5,5
Hemförsäkring	30	1,1	38	1,4
Läkarvård, tandvård	51	1,9	105	3,9
SUMMA	3 114	116	5 160	192

För hemmaboende ungdomar 18 år och äldre som ej studerar utgör normen hälften av normen för samboende.

Tabell B.

Kostnader för barn/ungdom fördelade på de olika budgetposterna per månad.

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemma-boende skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	743	27,7	1 009	37,6	1 186	44,2
Kläder och skor	266	9,9	333	12,4	341	12,7
Lek och fritid	89	3,3	156	5,8	215	8,0
Hälsa och hygien	177	6,6	43	1,6	67	2,5
Förbrukningsvaror						
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.						
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	199	7,4	199	7,4	199	7,4
Hushållsel						
Hemförsäkring						
Läkarvård, tandvård	30	1,1	30	1,1	30	1,1
SUMMA	1 504	56	1 770	66	2 038	76

1992

Socialstyrelsen påtalade i en skrivelse till Socialdepartementet att bruttonormen låg lägre än Konsumentverkets kostnadsberäkningar. Den låg också lägre än förbehållsbeloppen enligt utsökningsbalken som beräknades utifrån KPI. Bruttonormen räknades upp utifrån årets basbelopp (meddelandeblad Nr 1/92).

Tabell A

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 505	53,6	2 707	96,4
Kläder och skor	379	13,5	750	26,7
Lek och fritid	177	6,3	357	12,7
Hälsa och hygien	124	4,4	256	9,1
Förbrukningsvaror	110	3,9	154	5,5
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	393	14,0	512	18,2
Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.	340	12,1	362	12,9
Hushållsel	146	5,2	154	5,5
Hemförsäkring	31	1,1	39	1,4
Läkar- och tandvård	53	1,9	110	3,9
SUMMA	3 258	116	5 392	192

Tabell B

För hemmaboende ungdomar 18 år och äldre som inte studerar utgör normen hälften av normen för sammanboende.

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemmavarande skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	779	27,7	1 056	37,6	1 241	44,2
Kläder och skor	278	9,9	348	12,4	357	12,7
Lek och fritid	93	3,3	163	5,8	225	8,0
Hälsa och hygien	185	6,6	45	1,6	70	2,5
Förbrukningsvaror						
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.						
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	208	7,4	208	7,4	208	7,4
Hushållsel						
Hemförsäkring						
Läkarvård, tandvård	31	1,1	31	1,1	31	1,1
SUMMA	1 573	56	1 853	66	2 134	76

1993

Regeringsrätten uttalade i en dom den 2 april (RÅ 1993 ref 11) att Socialstyrelsens norm ska ligga till grund för bedömningen av vad som är skälig levnadsnivå. Normen räknades om utifrån basbeloppets förändring och publicerades i meddelandeblad Nr 33/92.

Tabell A

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 537	53,6	2 764	96,4
Kläder och skor	387	13,5	765	26,7
Lek och fritid	181	6,3	364	2,7
Hälsa och hygien	126	4,4	261	9,1
Förbrukningsvaror	112	3,9	158	5,5
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	401	14,0	522	18,2
Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.	347	12,1	370	12,9
Hushållsel	149	5,2	158	5,5
Hemförsäkring	32	1,1	40	1,4
Läkar- och tandvård	54	1,9	112	3,9
SUMMA	3 326	116	5 505	192

Tabell B

	Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Hemmavarnade skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	794	2,7	1 078	37,6	1 267	44,2
Kläder och skor	284	9,9	356	12,4	364	12,7
Lek och fritid	95	3,3	166	5,8	229	8,0
Hälsa och hygien	189	6,6	46	1,6	72	2,5
Förbrukningsvaror						
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.						
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	212	7,4	212	7,4	212	7,4
Hushållsel						
Hemförsäkring						
Läkar- och tandvård	32	1,1	32	1,1	32	1,1
SUMMA	1 606	56	1 892	66	2 180	76

För hemmavarande ungdomar, 18 år och äldre, som inte studerar utgör normen hälften av normen för samboende.

Tingsrydsdomen

1994

Ytterligare vägledning från Regeringsrätten kom genom den så kallade Tingsrydsdomen (RÅ 1994 ref 58). Där uttalade Regeringsrätten bl. a. att starka principiella skäl kunde anföras till stöd för tillämpning av bruttonormen. En kommun kunde dock utesluta en behovspost som Socialstyrelsen lagt in i bruttonormen, om kommunen på objektiva grunder kunde visa att posten inte passade att schablonisera. Socialstyrelsen framhöll (meddelandeblad Nr 29/94) att om kommunen t.ex. uteslöt kostnader för läkarvård och tandvård ur sin norm borde bistånd beviljas med den faktiska kostnaden. Normen räknades om utifrån årets basbelopp (meddelandeblad Nr 14/93).

I tabellerna har vissa **avrundningar** gjorts varför summeringarna inte stämmer exakt.

	Ensamstående		Samboende	
	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 572	53,6	2 828	96,4
Kläder och skor	396	13,5	783	26,7
Lek och fritid	185	6,3	373	12,7
Hälsa och hygien	129	4,4	267	9,1
Förbrukningsvaror	114	3,9	161	5,5
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	411	14	534	18,2
Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.	355	12,1	378	12,9
Hushållsel	153	5,2	161	5,5
Hemförsäkring	32	1,1	41	1,4
Läkar- och tandvård	56	1,9	114	3,9
SUMMA	3 403	116	5 632	192

	Barn 0–3 år		4–10 år		Hemmavarande skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
	Livsmedel	813	27,7	1 103	37,6	1 297
Kläder och skor	290	9,9	364	12,4	373	12,7
Lek och fritid	97	3,3	170	5,8	235	8,0
Hälsa och hygien	194	6,6	47	1,6	74	2,5
Förbrukningsvaror						
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.						
Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.	217	7,4	217	7,4	217	7,4
Hushållsel						
Hemförsäkring						
Läkar- och tandvård	32	1,1	32	1,1	32	1,1
	1 643	56	1 936	66	2 229	76

För hemmavarande ungdomar, 18 år och äldre, som inte studerar utgör normen hälften av normen för samboende.

1995

Normen räknades om utifrån årets basbelopp och publicerades i meddelandeblad Nr 29/94.

I tabellerna har vissa **avrundningar** gjorts varför summeringarna inte stämmer exakt.

	Ensamstående		Samboende			
	Kr	%	Kr	%		
Livsmedel	1 595	53,6	2 868	96,4		
Kläder och skor	402	13,5	794	26,7		
Lek och fritid	187	6,3	378	12,7		
Hälsa och hygien	131	4,4	271	9,1		
Förbrukningsvaror	116	3,9	164	5,5		
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	417	14,0	541	18,2		
Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.	360	12,1	384	12,9		
Hushållsel	155	5,2	164	5,5		
Hemförsäkring	33	1,1	42	1,4		
Läkar- och tandvård	57	1,9	116	3,9		
SUMMA	3 451	116	5 712	192		
	Barn 0–3 år		4–10 år		Hemmavarande skolungdom 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	824	27,7	1 119	37,6	1 315	44,2
Kläder och skor	295	9,9	369	12,4	378	12,7
Lek och fritid	98	3,3	173	5,8	238	8,0
Hälsa och hygien	196	6,6	48	1,6	74	2,5
Förbrukningsvaror						
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.						
Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.	220	7,4	220	7,4	220	7,4
Hushållsel						
Hemförsäkring						
Läkar- och tandvård	33	1,1	33	1,1	33	1,1
	1 666	56	1 964	66	2 261	76

För hemmavarande ungdomar, 18 år och äldre, som inte studerar utgör normen hälften av normen för samboende.

1996 januari–september

1996 års bruttonorm t.o.m. 30 september var i kronor på samma nivå som 1995 års norm. Detta gjorde att normen uttryckt i procent av basbeloppet minskade till 114,4 procent. Socialstyrelsen angav tre skäl till detta:

- Normen hade höjts mer än prisutvecklingen.
- En lagändring väntades under 1996 om beräkning av det ekonomiska biståndet.
- Sänkningen av matmomsen.

(Socialstyrelsens allmänna råd 1995:16).

En utvärdering som Socialstyrelsen gjorde (Socialbidragsnormen – en översyn, SoS-rapport 1995:24) visade att bruttonormen ökat mer än priserna på de varor och tjänster som ingick i normens budgetposter. Det berodde bl.a. på att normen (enligt prop. 1979/80:1) räknades upp med basbeloppet. Basbeloppet påverkades via konsumentprisindex (KPI) av 1990-talets kraftigt ökade boendekostnader. Boendekostnader ingick dock inte i bruttonormen, men hyreshöjningarna slog via KPI igenom i uppräknningen av normens alla delposter.

Budgetposternas storlek

	Ensam stående		Sam boende		Barn 0–3 år		Barn 4–10 år		Barn 11–20 år	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Livsmedel	1 595	52,9	2 868	95,1	824	27,3	1 119	37,1	1 315	43,6
Kläder och skor	402	13,3	794	26,3	295	9,8	369	12,2	378	12,5
Lek och fritid	187	6,2	378	12,5	98	3,2	173	5,7	238	7,9
Hälsa och hygien	131	4,3	271	9,0	196	6,5	48	1,6	74	2,5
Förbrukningsvaror	116	3,8	164	5,4	}					
Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.	417	13,8	541	17,9						
Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.	360	11,9	384	12,7	220	7,3	220	7,3	220	7,3
Hushållsel	155	5,1	164	5,4						
Hemförsäkring	33	1,1	42	1,4						
Läkar- och tandvård	57	1,9	116	3,8	33	1,1	33	1,1	33	1,1
Hel norm enligt råd	3 451	114,4	5 712	189,3	1 666	55,2	1 964	65,1	2 261	75

En ny modell

1996 oktober–december och 1997

Den förväntade lagändringen uteblev. Detta gav anledning till en omarbetning av den rekommenderade bruttonormen under löpande år. Samtidigt bytte Socialstyrelsen modell för normen. Vid framtagningen av den nya normen förekom diskussioner om att ta hänsyn till mäns och kvinnors olika behov och kostnader enligt Konsumentverkets beräkningar. Detta debatterades flitigt i medierna under sommaren 1996, t. ex. i Dagens Nyheter den 12 augusti 1996, men diskussionerna resulterade inte i någon ändring i normens konstruktion i det avseendet. Den nya normen började gälla den 1 oktober 1996 och kom att gälla t.o.m. 1997 (allmänna råd 1996:22 bilaga 2). Den grundade sig på i stort sett samma principer som Konsumentverket tillämpar vid sina beräkningar av skäliga levnadskostnader. Normen omfattade åtta budgetposter som var uppdelade på *personliga kostnader* och *gemensamma hushållskostnader*. De *personliga kostnaderna* angavs för sju ålderskategorier istället för de tidigare tre (se bil. 2). För posten livsmedel fanns det möjlighet att använda alternativa summor beroende på om en person åt hemlagad lunch eller lunch ute fem dagar per vecka. Vid beräkningen av de *gemensamma hushållskostnaderna* togs hänsyn till att flerpersonghushåll har lägre kostnader per person än enpersonghushåll. I och med att kostnaden för hemförsäkring varierade med storlek på kommunen användes tre alternativa summor uppdelade på tre kommungrupper (allmänna råd 1996:22 s.6–7).

Ur bruttonormen försvann de två posterna *läkar- och tandvård* samt *möbler, husgeråd, TV, radio m.m.* Socialstyrelsen såg dessa poster som mindre lämpade att schablonisera. Faktiska, godtagbara kostnader för dessa behov borde i stället ersättas som tilläggsbelopp (allmänna råd 1996:22 s.10).

Budgetposternas storlek i kronor under återstoden av 1996

Personliga kostnader

	BARN OCH UNGDOMAR							VUXNA	
	0 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensamstående	Samboende
Livsmedel									
ej lunch 5 dagar/vecka	440	450	450	610	730	860	1 010	980/1080*	1 760
med lunch (hemlagad)	570	580	580	790	950	1 100	1 310	1270/1370*	2 270
Kläder/skor	270	320	320	360	410	440	480	460	920
Fritid/lek	20	100	100	160	230	270	280	290	580
Hygien	460	460	90	60	70	110	110	170	380

SUMMA personliga kostnader

ej lunch 5 dagar/vecka	1 190	1 330	960	1 190	1 440	1 680	1 880	1900/2000*	3 640
med lunch (hemlagad)	1 320	1 460	1 090	1 370	1 660	1 920	2 180	2190/2290*	4 150

* det högre värdet avser enpersonshushåll

Gemensamma hushållskostnader

	ANTAL MEDLEMMAR I HUSHÅLLET						
	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	110	170	240	290	350	380	430
Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.	480	520	550	580	610	640	670
Hushållsel	120	180	210	240	280	300	320
Hemförsäkring	100	110	120	130	140	150	160
storstad							
mellanstor stad	50	50	60	60	70	80	90
mindre tätort	40	40	50	50	60	70	70

SUMMA gemensamma kostnader

storstad	810	980	1 120	1 240	1 380	1 470	1 580
mellanstor stad	760	920	1 060	1 170	1 310	1 400	1 510
mindre tätort	750	910	1 050	1 160	1 300	1 390	1 490

Socialbidragsnormen för ett hushåll utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet plus summan av de gemensamma hushållskostnaderna.

För personer som inte är att anse som samboende men ingår i hushållsgemenskap med flera personer beräknas normen såsom personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av gemensamma kostnader för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.

Riksnorm från och med 1998

1998

Den 1 januari 1998 ändrades socialtjänstlagen (1980:620), vilket innebar införandet av en riksnorm.⁴ Regeringen beslutar sedan dess årligen om *riksnormen för försörjningsstöd*⁵ genom en ändring av socialtjänstförordningen (1981:750 och 2001:937). Socialstyrelsen publicerar varje år riksnormen i ett meddelandeblad. Riksnormen är en obligatorisk lägsta nivå för kommunernas försörjningsstöd. Underlaget för riksnormen framställs av Konsumentverket i samverkan med Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån och Konjunkturinstitutet genom analyser, prismätningar, konsumtionsundersökningar och prognoser. Förändringar av normen är alltså inte längre knutna till basbeloppet. Riksnormen har samma konstruktion som den bruttonorm Socialstyrelsen rekommenderade mellan den 1 oktober 1996 och den 31 december 1997. Möjligheten att använda alternativa summor för livsmedel togs bort för alla utom barn 0–6 år, som får lunch i förskolan.

En skillnad mellan riksnormen och den bruttonorm som fanns innan är att kostnader för hushållsel och hemförsäkring inte ingår i de *gemensamma hushållskostnaderna* utan har lagts utanför normen och beviljas med skälig kostnad (meddelandeblad Nr 25/97 s. 18).

**Personliga kostnader
inom riksnormen**

	Barn och ungdomar							Vuxna	
	Under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensam- stående	Sam- boende
Livsmedel, ej lunch 5 dagar/v	448	460	460	616					
Livsmedel, skolbarn					851	993	1 171		
Livsmedel, alla måltider	576	592	592	797				1 381	2 291
Kläder/skor	229	341	341	398	410	437	469	460	924
Fritid/lek	23	90	90	147	201	288	303	311	622
Hygien	398	415	111	66	69	115	127	169	371
SUMMA									
utan lunch 5d/v	1 098	1 306	1 002	1 227					
skolbarn					1 531	1 833	2 070		
alla måltider	1 226	1 438	1 134	1 408				2 321	4 208

**Gemensamma hushållskostnader
inom riksnormen**

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	82	123	181	214	268	290	320
Dagstidning, telefon, TV-licens	481	522	552	582	614	644	673
SUMMA	563	645	733	796	882	934	993

1999

Normen publicerades i meddelandeblad Nr 14/98.

Personliga kostnader inom riksnormen

	Barn och ungdomar							Vuxna	
	Under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensamstående	Samboende
Livsmedel, ej lunch 5 d/v	450	460	460	620	-	-	-	-	-
Livsmedel, alla måltider	580	590	590	800	850	1 000	1 170	1 380	2 290
Kläder/ kor	220	330	330	390	400	420	460	450	900
Fritid/lek	20	90	90	150	210	290	310	320	630
Hygien	410	430	110	70	70	120	130	170	380
SUMMA									
Utän lunch 5 dagar/v	1 100	1 310	990	1 230	-	-	-	-	-
Alla måltider	1 230	1 440	1 120	1 410	1 530	1 830	2 070	2 320	4 200

Lunchkostnad ingår men barn i skolåldern, 7–18 år, förutsätts få kostnadsfri skollunch.

Gemensamma hushållskostnader inom riksnormen

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	90	130	190	220	280	300	330
Dagstidning, telefon, TV-licens	490	540	570	600	630	660	690
SUMMA	580	670	760	820	910	960	1 020

2000

Normen publicerades i meddelandeblad Nr 29/99.

Personliga kostnader inom riksnormen

	Barn och ungdomar							Vuxna	
	Under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensam- stående	Sam- boende
Livsmedel, ej lunch 5 d/v	450	470	470	640	-	-	-	-	-
Livsmedel, alla måltider	580	610	610	830	880	1 030	1 220	1 430	2 380
Kläder /kor	230	340	340	380	410	430	460	460	920
Fritid/lek	30	100	100	160	220	300	320	330	660
Hygien	380	420	110	70	80	130	140	180	400
SUMMA									
Utan lunch 5d/v	1 090	1 330	1 020	1 250	-	-	-	-	-
Alla måltider	1 220	1 470	1 160	1 440	1 590	1 890	2 140	2 400	4 360

Lunchkostnad ingår men barn i skolåldern, 7–18 år, förutsätts få kostnadsfri skollunch.

Gemensamma hushållskostnader inom riksnormen

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	90	130	190	220	280	310	340
Dagstidning, telefon, TV-licens	510	550	590	620	660	690	720
SUMMA	600	680	780	840	940	1 000	1 060

2001

Riksnormen uttryckt i procent av basbeloppet minskade eftersom drygt hälften av delbeloppen låg kvar på samma krontalsnivå som året innan (meddelandeblad och 18/2000).

Personliga kostnader inom riksnormen

	Barn och ungdomar							Vuxna	
	Under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensamstående	Samboende
Livsmedel, ej lunch 5 d/v	450	480	480	640	-	-	-	-	-
Livsmedel, alla måltider	580	610	610	830	890	1 030	1 220	1 430	2 390
Kläder/skor	220	330	330	380	400	430	450	450	900
Fritid/lek	30	100	100	160	230	300	320	330	660
Hygien	390	430	120	70	80	130	140	190	420
SUMMA									
Utan lunch 5 dagar/v	1 090	1 340	1 030	1 250	-	-	-	-	-
Alla måltider	1 220	1 470	1 160	1 440	1 600	1 890	2 130	2 400	4 370

Lunchkostnad ingår men barn i skolåldern, 7–18 år, förutsätts få kostnadsfri skollunch.

Gemensamma hushållskostnader inom riksnormen

Antal medlemmar i hushållet	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	90	130	190	230	290	310	340
Dagstidning, telefon, TV-licens	510	550	580	610	640	670	700
SUMMA	600	680	770	840	930	980	1 040

2002

Den 1 januari 2002 trädde en ny socialtjänstlag (2001:453) i kraft. Denna innebar ingen ändring när det gäller riksnormen. I riksnormen för 2002 räknades en kostnad på 40 kr för barn- och ungdomsförsäkring in i posten ”fritid och lek”. Normen publicerades i meddelandeblad Nr 12/01.

Personliga kostnader inom riksnormen

	Barn och ungdomar							Vuxna	
	Under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensamstående	Samboende
Livsmedel, ej lunch 5 d/v	470	500	500	670	-	-	-	-	-
Livsmedel, alla måltider	610	640	640	870	930	1 080	1 280	1 500	2 500
Kläder/skor	270	360	360	400	430	450	480	480	960
Fritid/lek	70	160	160	260	330	390	410	340	680
Hygien	410	450	120	80	80	130	150	200	430
SUMMA									
Utan lunch 5d/v	1 220	1 470	1 140	1 410	-	-	-	-	-
Alla måltider	1 360	1 610	1 280	1 610	1 770	2 050	2 320	2 520	4 570

Lunchkostnad ingår men barn i skolåldern, 7–18 år, förutsätts få kostnadsfri skollunch.

Gemensamma hushållskostnader inom riksnormen

Antal medlemmar i hushållet	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	90	130	200	230	290	320	350
Dagstidning, telefon, TV-licens	530	580	610	640	680	710	740
SUMMA	620	710	810	870	970	1 030	1 090

2003

Beslutet om riksnorm för 2003 innebar en halvering av Konsumentverkets förslag till höjning av normen och detta var första gången regeringen inte gick på Konsumentverkets förslag. Barn och ungdomsförsäkringen blev en egen post inom riksnormen (meddelandeblad December 2002).

Personliga kostnader inom riksnormen									
	Barn och ungdomar							Vuxna	
	Under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensamstående	Samboende
Livsmedel, ej lunch 5 d/v	465	505	505	675	-	-	-	-	-
Livsmedel, alla måltider	610	655	655	885	945	1 095	1 295	1 520	2 535
Kläder/skor	275	365	365	405	435	455	485	485	970
Fritid/lek	35	125	125	225	310	370	380	350	705
Hygien	445	440	120	80	85	130	160	220	475
Barn- och ungdomsförsäkring	40	40	40	40	40	40	40		
Summa									
Utan lunch 5 dagar/v	1 260	1 475	1 155	1 425					
Alla måltider	1 405	1 625	1 305	1 635	1 815	2 090	2 360	2 575	4 685

Lunchkostnad ingår men barn i skolåldern, 7–18 år, förutsätts få kostnadsfri skollunch.

Gemensamma hushållskostnader inom riksnormen

	Antal medlemmar i hushållet						
	1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	7 pers.
Förbrukningsvaror	100	135	215	240	295	335	370
Dagstidningar, telefon, TV-licens m.m.	580	635	675	710	755	790	825
SUMMA	680	770	890	950	1 050	1 125	1 195

2004

I Konsumentverkets underlag för riksnormen 2004 ingick kostnader för mobiltelefon och mobilsamtal. Dessa togs inte med i regeringsbeslutet utan posten för telefon m.m. höjdes i stället med en mindre schablon för allmänt ökade telefonkostnader. I övrigt höjdes normen med utgångspunkt från underlaget för 2003, dvs. inte från den faktiska normen för 2003 (meddelandeblad December 2003).

Personliga kostnader inom riksnormen

	Barn och ungdomar							Vuxna	
	Under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensamstående	Samboende
	Livsmedel, ej lunch 5 d/v	460	510	510	690	-	-	-	-
Livsmedel, alla måltider	600	680	680	900	970	1 110	1 320	1 540	2 580
Kläder/skor	280	370	370	410	440	460	490	490	980
Fritid/lek	40	130	130	240	330	400	400	370	750
Hygien	500	440	120	80	90	140	180	250	530
Barn- och ungdomsförsäkring	50	50	50	50	50	50	50		
Summa									
Utän lunch 5 dagar/v	1 330	1 500	1 180	1 470					
Alla måltider	1 470	1 670	1 350	1 680	1 880	2 160	2 440	2 650	4 840

Lunchkostnad ingår men barn i skolåldern, 7–18 år, förutsätts få kostnadsfri skollunch.

Gemensamma hushållskostnader inom riksnormen

	Antal medlemmar i hushållet						
	1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	7 pers.
Förbrukningsvaror	110	140	230	260	300	350	390
Dagstidning, telefon, TV-licens	610	660	740	780	830	880	930
SUMMA	720	800	970	1 040	1 130	1 230	1 320

2005

I riksnormen för 2005 inkluderades kostnader för mobiltelefon och mobiltelefonssamtal i posten Dagstidning, telefon, TV-licens. Trots detta sänktes normen som helhet på grund av minskade kostnader för t.ex. livsmedel och förbrukningsvaror (meddelandeblad December 2004).

Personliga kostnader inom riksnormen

	Barn och ungdomar							Vuxna	
	Under 1 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	Ensamstående	Sambor
	Livsmedel, ej lunch 5 d/v	450	500	500	670	-	-	-	-
Livsmedel, alla måltider	580	660	660	870	940	1 080	1 280	1 500	2 490
Kläder/skor	280	370	370	400	430	450	490	480	960
Fritid/lek	40	130	130	230	330	400	400	370	740
Hygien	490	430	120	80	90	140	180	240	530
Barn- och ungdomsför-säkring	50	50	50	50	50	50	50		
SUMMA									
Utan lunch 5 dagar/v	1 310	1 480	1 170	1 430					
Alla måltider	1 440	1 640	1 330	1 630	1 840	2 120	2 400	2 590	4 720

Lunchkostnad ingår men barn i skolåldern, 7–18 år, förutsätts få kostnadsfri skollunch.

Gemensamma hushållskostnader inom riksnormen

	Antal medlemmar i hushållet						
	1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	7 pers.
Förbrukningsvaror	110	130	210	240	280	330	360
Dagstidning, telefon, TV-licens	660	740	820	860	910	960	1 000
SUMMA	770	870	1 030	1 100	1 190	1 290	1 360

Källor

Rättsfall

Ab-115/84

RÅ84 2:13

RÅ 1993 ref 11

RÅ 1994 ref 58

Författningar

Socialtjänstlag (1980:620)

Socialtjänstlag (2001:453)

Socialtjänstförordning (1981:750)

Socialtjänstförordning (2001:937)

Utsökningsbalken (1981:774)

Offentliga tryck

Proposition 1979/80:1: Om socialtjänsten

Socialstyrelsens allmänna råd, meddelandeblad och skrivelser

Socialstyrelsens allmänna råd (1985:1) Socialbidrag

Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 1995:16) Ändring i allmänna råd om socialbidrag 1992:4

Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 1996:22) Ändring i allmänna råd om socialbidrag 1992:4

Socialstyrelsens meddelandeblad:

Nr 11/84

Nr 6/85

Nr 54/85

Nr 45/86

Nr 46/86

Nr 28/87

Nr 38/87

Nr 36/1988

Nr 26/89

Nr 2/91

Nr 1/92

Nr 33/92

Nr 14/93

Nr 29/94

Nr 25/97

Nr 14/98

Nr 29/99

Nr 18/2000

Nr 12/01

December 2002

December 2003

December 2004

Litteratur och tidningsartikel

Socialbidragsnormen – en översyn (1995), SOS-rapport 1995:24 Stockholm

Furtenbach, F *Äldre kan få lägre socialbidrag*, 1996-08-10 del A s. 7 Dagens Nyheter Stockholm.

Bilaga 1

Översiktstabell normen för ensamstående

År	Norm ensamstående utan barn	Basbelopp	Procent av basbelopp	Källa
1985	2 089	21 800	115	allmänna råd 1985:1 meddelandeblad Nr 6/85
1986	2 230	23 300	115	Meddelandeblad Nr 54/85
1987 t o m 1987-06-30	2 310	24 100	115	Meddelandeblad Nr 45/86
1987 fr o m 1987-07-01	2 350	24 500	115	Meddelandeblad Nr 45/86
1988	2 475	25 800	115	Meddelandeblad Nr 38/87
1989	2 675	27 900	115	Meddelandeblad Nr 36/1988
1990	2 845	29 700	115	Meddelandeblad Nr 26/89
1991	3 114	32 200	116	Meddelandeblad Nr 2/91
1992	3 258	33 700	116	Meddelandeblad Nr 1/92
1993	3 326	34 400	116	Meddelandeblad Nr 33/92
1994	3 403	35 200	116	Meddelandeblad Nr 14/93
1995	3 451	35 700	116	Meddelandeblad Nr 29/94
1996 t o m 1996-09-30	3 451	36 200	114,4	allmänna råd 1995:16
1996 fr om 1996-10-01	3 050 ^b	36 200	101	allmänna råd 1996:22
1997	3 057 ^b	36 300	101	allmänna råd 1996:22
1998	2 884	36 400	95,1	Meddelandeblad Nr 25/97
1999	2 900	36 400	95,6	Meddelandeblad Nr 14/98
2000	3 000	36 600	98,4	Meddelandeblad Nr 29/99
2001	3 000	36 900	97,6	Meddelandeblad Nr 18/2000
2002	3 140	37 900	99,4	Meddelandeblad Nr 12/01
2003	3 255	38 600	101,2	Meddelandeblad December 2002
2004	3 370	39 300	102,9	Meddelandeblad December 2003
2005	3 360	39 400	102,3	meddelandeblad December 2004

Bilaga 2

Redovisning behovsposter

Socialstyrelsens rekommenderade bruttonorm
1985–30 september 1996:

Beloppen är uppdelade för *ensamstående* vuxna, *sammanboende* vuxna
samt *barn och ungdomar* i åldrarna

0–3 år, 4–10 år, 11–20 år

Behovsposter

Livsmedel

Kläder och skor

Lek och fritid

Hälsa och hygien

Förbrukningsvaror

Möbler, husgeråd, TV, radio m.m.

Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.

Hushållsel

Hemförsäkring

Läkarvård och tandvård

(Se t.ex. Meddelandeblad Nr 6/85)

Socialstyrelsens rekommenderade bruttonorm
1 oktober 1996 – 31 december 1997:

Behovsposter

Personliga kostnader

Beloppen är uppdelade för *ensamstående* vuxna, *sammanboende* vuxna
samt *barn och ungdomar* i åldrarna

under 1 år, 1–2 år, 3 år, 4–6 år, 7–10 år, 11–14 år, 15–18 år.

Livsmedel

– Ej lunch 5 dagar/vecka

– Alla måltider

Kläder/skor

Fritid/lek

Hygien

Gemensamma hushållskostnader

Beloppen är uppdelade på hushåll med 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, o.s.v., personer.

Förbrukningsvaror

Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.

Hushållsel

Hemförsäkring

- Storstad
- Mellanstor stad
- Mindre tätort

(Se t.ex. SOSFS 1996:22, s. 11–13)

Riksnormen 1998 – 2001:

Behovsposter

Personliga kostnader

Beloppen är uppdelade för *ensamstående vuxna, sammanboende vuxna*⁷ samt *barn och ungdomar* i åldrarna

under 1 år, 1–2 år, 3 år, 4–6 år, 7–10 år, 11–14 år, 15–18 år.

Livsmedel

- Ej lunch 5 dagar/vecka⁸
- Alla måltider⁹
- Skolbarn¹⁰

Kläder/skor

Fritid/lek

Hygien

Gemensamma hushållskostnader

Beloppen är uppdelade på hushåll med 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, o.s.v., personer.

Förbrukningsvaror

Dagstidning, telefon, TV-licens

(Se t.ex. Meddelandeblad Nr 25/97, s. 15–18)

Riksnormen 2002:

Behovsposter

Personliga kostnader

Beloppen är uppdelade för *ensamstående* vuxna, *sammanboende* vuxna samt *barn och ungdomar* i åldrarna

under 1 år, 1–2 år, 3 år, 4–6 år, 7–10 år, 11–14 år, 15–18 år.

Livsmedel

– Ej lunch 5 dagar/vecka

– Alla måltider

Kläder/skor

Fritid/lek (barn- och ungdomsförsäkring inräknad)

Hygien

Gemensamma hushållskostnader

Beloppen är uppdelade på hushåll med 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, o.s.v., personer.

Förbrukningsvaror

Dagstidning, telefon, TV-licens

(Se Meddelandeblad Nr 12/01)

Riksnormen 2003 – 2005:

Behovsposter

Personliga kostnader

Beloppen är uppdelade för *ensamstående* vuxna, *sammanboende* vuxna samt *barn och ungdomar* i åldrarna

under 1 år, 1–2 år, 3 år, 4–6 år, 7–10 år, 11–14 år, 15–18 år.

Livsmedel

– Ej lunch 5 dagar/vecka

– Alla måltider

Kläder/skor

Fritid/lek

Hygien

Barn- och ungdomsförsäkring

Gemensamma hushållskostnader

Beloppen är uppdelade på hushåll med 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, o.s.v., personer.

Förbrukningsvaror

Dagstidning, telefon, TV-licens

(Se t.ex Meddelandeblad december 2003)

Bilaga 3

Fotnoter

1. Ekonomiskt bistånd och socialbidrag betyder samma sak. I äldre text är socialbidrag vanligast, här används för tydlighetens skull genomgående begreppet ekonomiskt bistånd. Begreppet försörjningsstöd avser den del av det ekonomiska biståndet (socialbidraget) som ges till försörjningen, dvs. de regelbundet återkommande levnadskostnaderna. Försörjningsstödet är i sin tur uppdelat på norm och tilläggsbelopp. Ekonomiskt bistånd (socialbidrag) kan även ges till sådant som inte ingår i försörjningsstöd, t.ex. kostnader för tandvård, glasögon, hemutrustning, begravning. Ekonomiskt bistånd (socialbidrag) är alltså det överordnade begreppet.
2. En bruttonorm innebär en klumpsumma för de vanliga levnadskostnaderna i stället för att varje behov ska prövas särskilt. Inom en bruttonorms ram kan den enskilde själv disponera och prioritera sin konsumtion.
3. Riksskatteverkets normalbelopp för existensminimum försvann i samband med skattereformen 1990/91. Det motsvaras numera av förbehållsbeloppet enligt utsködningsbalken (1981:774) som används av Kronofogdemyndigheten vid utmätning i lön.
4. Vid en mindre kartläggning som Socialstyrelsen gjorde hösten 2003 framkom att samtliga kommuner följde riksnormen utom ett fåtal som hade en något högre eller mer schabloniserad norm.
5. Försörjningsstödet är en del av det ekonomiska biståndet och ges för de vanliga och regelbundet återkommande levnadskostnaderna. Det består av en riksnorm (schablon) och tilläggsbelopp. I riksnormen ingår kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritid och lek, hygien, barn- och ungdomsförsäkring, förbrukningsvaror och dagstidning, telefon, TV-avgift m.m. I försörjningsstödet ingår även skäligena kostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring och medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.
6. I normerna som gällde 1 oktober – 31 december 1996 och under 1997 fanns möjlighet att välja kostnad för hemförsäkring på tre nivåer, storstad, mellanstor stad och mindre tätort. De här redovisade normbeloppen inkluderar kostnaden som gällde för mellanstor stad.
7. Enligt Socialtjänstförordningen (2001:937) gäller ett särskilt beräkningssätt för vissa vuxna som bor ihop med andra, t.ex. vuxna barn som bor kvar hos sina föräldrar: ”För en vuxen person som inte är att anse som sammanboende, men som ingår i hushållsgemenskap med flera personer, beräknas normen såsom personliga kostnader för ensamstående

plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.”

8. Gäller endast förskolebarn t.o.m. 6 år.
9. Fr.o.m. 1999 är normen beräknad utifrån att alla skolbarn äter lunch i skolan utom vid skollov.
10. Gäller endast 1998.